

Załącznik do uchwały Nr XXXVI/328/2018
z dnia 19 marca 2018r.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu
Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej

34-300 Żywiec, ul. Ks. Pr. St. Słonki 24

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE
W ŻYWCU
ZA ROK 2017

Żywiec 2018

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu, zwane dalej „PCPR”, jest jednostką organizacyjną Powiatu, funkcjonującą na podstawie Uchwały Rady Powiatu Żywieckiego Nr IV/25/99 z dnia 25 stycznia 1999r.

PCPR realizuje zadania powiatu z zakresu pomocy społecznej, jak również zadania określone w następujących aktach normatywnych:

- 1) ustawie z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz aktów wykonawczych do tej ustawy,
- 2) ustawie z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz aktów wykonawczych do tej ustawy;
- 3) ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego ;
- 4) ustawie z dnia 24 stycznia 1991r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego ;
- 5) ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Ponadto PCPR wykonuje zadania zapisane w :

- 1) Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- 2) Powiatowym Programie Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych,
- 3) Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- 4) Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej.

Niniejsze sprawozdanie zawiera:

- sprawozdanie z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz roczne sprawozdanie z działalności PCPR, o którym mowa w art. 76 ust.4 pkt. 15 i art. 182 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- roczne sprawozdanie z działalności PCPR, o którym mowa w art. 112 ust. 12 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej;

Realizacja zadań w 2017 roku przebiegała następująco:

I. PIECZA ZASTĘPCZA

RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA

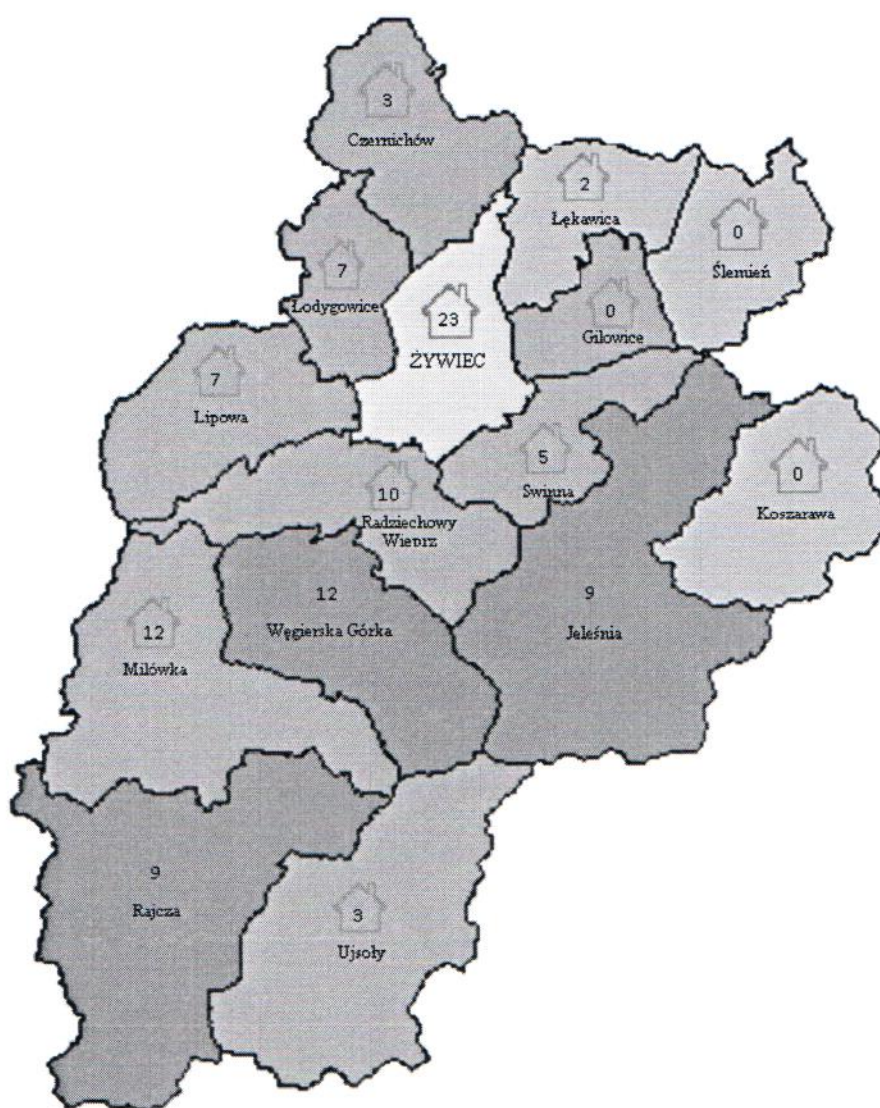
Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) rodziny zastępcze:
 - a) spokrewnione,
 - b) niezawodowe,
 - c) zawodowe, w tym zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowe specjalistyczne,
- 2) rodzinne domy dziecka.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2017r. na terenie Powiatu Żywieckiego funkcjonowały następujące formy rodzinnej pieczy zastępczej :

Formy rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba
Rodziny zastępcze spokrewnione	43
Rodziny zastępcze niezawodowe	54
Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	1
Rodziny zastępcze zawodowe	2
Rodzinne domy dziecka	2

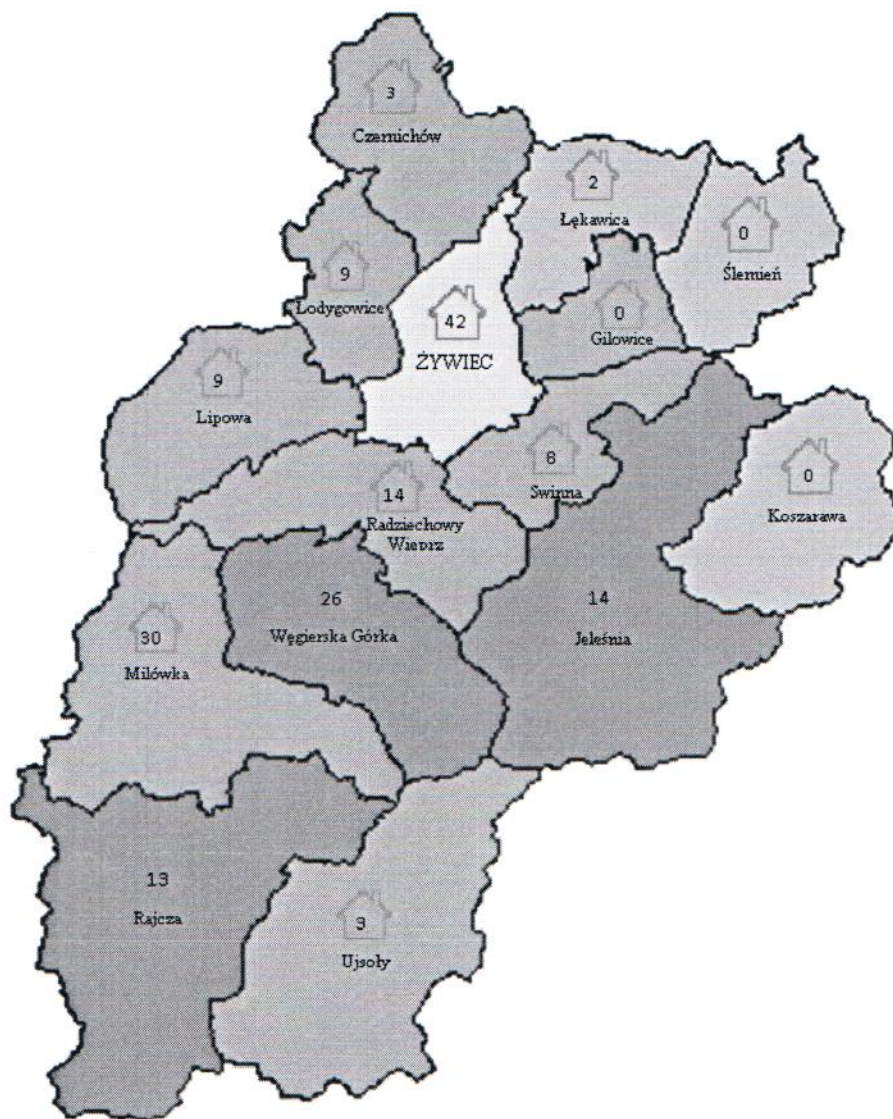
**LICZBA RODZIN ZASTĘPCZYCH FUNKCJONUJĄCYCH
W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU ŻYWIECKIEGO**

Według stanu na dzień 31 grudnia 2017r., liczba dzieci przebywających w rodzinnych formach pieczy zastępczej przedstawiała się następująco:

Formy pieczy zastępczej	Liczba dzieci umieszczonych
Rodziny zastępcze spokrewnione	63
Rodziny zastępcze niezawodowe	86
Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	3
Rodziny zastępcze zawodowe	7
Rodzinne domy dziecka	14

**LICZBA DZIECI UMIESZCZONYCH W RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU ŻYWIECKIEGO**

Przyczyny umieszczeń dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej według stanu na dzień 31 grudnia 2017r. :

Przyczyny umieszczenia w rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba dzieci umieszczonych
Sieroctwo/ pósieroctwo	17
Sprawowanie opieki nad dzieckiem pod wpływem alkoholu, uzależnienie od alkoholu i innych środków	78
Przemoc w rodzinie	2
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	13
Niepełnosprawność co najmniej jednego z rodziców, długotrwała choroba	21
Ubóstwo	0
Bezrobocie	0
Nieodpowiednie warunki mieszkaniowe	0
Pobyt za granicą co najmniej jednego z rodziców	2
Małoletnie matki	0
Inne przyczyny np. porzucenie dziecka, pobyt w zakładzie karnym, założenie nowej rodziny	40

W okresie od 1 stycznia 2017r. do 31 grudnia 2017r. świadczenia dla rodzin zastępczych wyniosły **1 840 886,20 zł**. Szczegółowy podział świadczeń przedstawia poniższa tabela.

Formy rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba wg stanu na dzień 31.12.2017r.	Liczba dzieci umieszczonych wg stanu na dzień 31.12.2017r.	Łączna wysokość świadczeń	Wysokość wynagrodzenia
Rodziny zastępcze spokrewnione	43	63	589 344,04	nie dotyczy
Rodziny zastępcze niezawodowe	54	86	951 593,22	nie dotyczy
Rodziny zastępcze zawodowe	2	7	74 801,20	47 869,00
Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	1	3	22 036,90	47 365,00
Rodzinny dom dziecka	2	14	199 489,50	77 681,00
Rodziny pomocowe	2	0	3 621,34	0,00
RAZEM	104	173	1 840 886,20	172 915,00

W okresie od 1 stycznia 2017r. do 31 grudnia 2017r. wypłacany był również dodatek wychowawczy dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka (tzw. 500+). Kwota zrealizowanych świadczeń wyniosła **848 508,00 zł**. Środki te w całości pochodzą z budżetu Państwa.

W 2017 roku na mocy postanowień Sądu ustanowionych zostało 7 rodzin zastępczych w których zostało umieszczonych 31 dzieci. Sąd rozwiązał 17 rodzin zastępczych (29 dzieci) z tego: 21 dzieci wróciło pod opiekę rodziców biologicznych, 6 dzieci umieszczono w innej rodzinie zastępczej, 2 dzieci zostało adoptowanych.

W 2017 roku wydano łącznie 224 decyzji administracyjnych w sprawie przyznania świadczeń rodzinom zastępczym na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w nich umieszczonych. Sporządzono ok. 380 ocen dzieci umieszczonych w rodzinnych formach opieki zastępczej.

Rodzinne formy opieki zastępczej są objęte bezpośrednim nadzorem pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, którym w Powiecie Żywieckim jest PCPR.

Koordinator rodzinnej pieczy zastępczej

W trakcie 2017 roku 20 rodzin zastępczych było objętych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej (46 dzieci), dodatkowo opieką koordynatora objęty był 1 pełnoletni wychowanek pieczy zastępczej. Instytucja koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej została wprowadzona ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dniem 1 stycznia 2012r. Rolą koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej jest udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej, przygotowywanie planu pomocy dziecku, pomoc rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu, zapewnienie rodzinom zastępczym dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci.

Z założenia koordinator rodzinnej pieczy zastępczej pracuje z rodzinami zastępczymi na procesie uwzględniając i wspierając proces zaufania i współpracy. Taka forma pracy jest realna i możliwa tylko przy odpowiedzialnej i w pełni dobrowolnej decyzji na współpracę ze strony rodziny zastępczej. Ogromnym problemem dyskwalifikującym współpracę a uruchamiającym opór i agresję a także inne mechanizmy obronne jest fakt „przymuszenie rodziny do takiej formy pracy”.

Problemy napotymane przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w pracy z rodziną zastępczą to:

- problemy w relacjach rodzina zastępcza – rodzice biologiczni dziecka
- trudności w radzeniu sobie zaburzonych więzi
- brak adekwatnego rozumienia konfliktu lojalności dziecka,
- brak wiedzy u rodzin zastępczych i rozumienia dotyczącego mechanizmu uzależnienia od środków psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- trudności w renegocjowaniu niekonstruktywnych metod wychowawczych w szczególności w rodzinach zastępczych spokrewnionych,
- brak elastyczności w rodzinach spokrewnionych w obszarach pracy wymagających przełamywania niekonstruktywnych mechanizmów wielopokoleniowych a wielokrotnie ich powielanie,
- trudność w pracy w rodzinach spokrewnionych dotycząca przenoszenia negatywnych przekonań dotyczących rodziców biologicznych na dzieci,

- problemy opiekunów w adekwatnym postrzeganiu potrzeb dzieci wraz ze zmianami rozwojowymi np. wchodzeniem w okres dorastania,
- szerokokorozumiane problemy wychowawcze z dzieckiem,
- trudności adaptacyjne do nowej sytuacji,
- trudności w stosowaniu metod wychowawczych oraz ich umiejętność adekwatnego zastosowania w stosunku do konkretnego dziecka,
- trudności wynikające z poczucia osamotnienia rodziny zastępczej w sytuacjach dnia codziennego,
- brak orientacji rodzin zastępczych i trudności w zrozumieniu przepisów prawnych regulujących uprawnienia, obowiązki i prawa rodziny zastępczej,
- trudności w znalezieniu profesjonalnej pomocy medycznej, poszukiwanie specjalistów pracujących z dziećmi ze specyficznymi trudnościami,
- trudności w przełamywaniu oporu i niechęci do rzeczywistej pracy osobistej dotyczącej pomocy i wsparcia psychologicznego oraz specjalistycznego,
- nieumiejętność jasnego określenia zasad i norm panujących w domu, rozmyte i niejasne oczekiwania a także brak konsekwencji, co skutkuje brakiem adekwatnych granic,
- trudności w uregulowaniu sytuacji życiowej i prawnej dziecka,
- brak wiedzy i umiejętności w pracy z dzieckiem nadpobudliwym psychoruchowo oraz z problemem FAS i FASD,
- trudności w skutecznym motywowaniu dziecka do nauki, przełamywaniu niechęci szkolnej,
- brak podstawowych umiejętności u dzieci i rodziny zastępczej jeśli chodzi o planowanie wydatków, racjonalne wydawanie środków finansowych oraz dbanie o higienę i wygląd zewnętrzny,
- brak otwartości na pomoc i wsparcie koordynatora,
- trudność pracy koordynatora z rodzinami które posiadają masywny opór wynikający z braku własnej decyzji na współpracę i odbierają funkcje koordynatora jako zagrożenie, w związku z czym proces zdobywania zaufania rodziny jest w sposób znaczący przedłużony,

Działania podejmowane przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w roku 2017:

Zakres świadczonej pomocy zależy od potrzeb rodziny i występujących w niej problemów i może obejmować jeden, kilka lub wszystkie elementy, którymi dysponuje koordynator:

- Budowa wzajemnej komunikacji w relacjach rodzice zastępczy – dziecko.

Cel: - umożliwienie porozumiewania się rodziców zastępczych i dzieci w drodze wzajemnego dialogu.

- Działania na rzecz reintegracji rodziny.

Cel: - poprawa relacji w rodzinie, podtrzymanie i zacieśnienie więzów rodzinnych, bądź adekwatna weryfikacja kontaktów z rodzicami -

- Pomoc w zapobieganiu konfliktowi międzypokoleniowemu.

Cel: - poprawa relacji w rodzinie – dzieci własne w przypadku nasilonego konfliktu rodziców z dzieckiem wynikającego z różnic przyjętych systemów wartości, wstydu, i lub utrwalonej postawy konsumpcyjnej

jednej ze stron, bądź też wieloletnich powikłań w relacjach a obecnie wychowywanie wnuczki w rodzinie zastępczej.

- Prowadzenie mediacji międzypokoleniowych:

Cel: - skłonienie dziadków i rodziców a także dzieci do wzajemnych rozmów w sytuacji konfliktu uniemożliwiającego porozumiewanie się stron bez pomocy osób z zewnątrz.

- Wspólne spędzanie czasu, nauka „bycia razem” w obecnej sytuacji życiowej.

Cel: - nauka konstruktywnego spędzania czasu w rodzinie, czerpania radości z bycia razem, budowanie pozytywnych relacji rodzice zastępczy – dzieci, aktywne poszukiwanie wspólnych dla obu pokoleń form nauki rekreacji i wypoczynku.

-Trening budżetu.

Cel: - nauka racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi i przewidywania wydatków w taki sposób aby nie brakło środków finansowych do następnego miesiąca.

Do metod, jakimi posługuje się w swojej pracy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej można zaliczyć między innymi :

- Wyjaśnianie,
- Wspieranie,
- Podnoszenie poczucia własnej wartości i sprawstwa,
- Podnoszenie umiejętności rozwiązywania problemów i podejmowania decyzji, budowanie strategii,
- Podnoszenie świadomości poprzez udzielenie informacji zwrotnych,
- Modelowanie zachowań,
- Działania wspierające i budujące strategie pracy w obszarze opiekuńczo-wychowawczym,
- Porada, poszukiwanie wspólne rozwiązań,
- Trening np. dysponowania kieszonkowym dla dzieci, utrzymania czystości w mieszkaniu i pokojach dzieci, nauka odpowiedzialności, pracowitości,
- Rozszerzenie sieci kontaktów, wsparcia społecznego,
- Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych w tym pisaniu pism, instytucjonalnych, kierowanie do adekwatnych źródeł pomocowych,
- Delegowanie adekwatnie dobranych zadań dla członków rodziny,
- Łagodzenie skutków wychowywania się w rodzinie dysfunkcyjnej – przekazanie dzieciom prawidłowych wzorców,
- . Trening budżetu.

Pomoc indywidualna na rzecz potrzeb dziecka:

Pomoc dziecku ukierunkowana jest nie tylko na zapewnieniu opieki i odpowiednich warunków życia i rozwoju ale także na poznaniu uznanych norm postępowania i zachowania, czego często brakuje im w rodzinach pochodzenia z różnymi dysfunkcjami. Dziecko uczy się dobrze rozumianej zaradności życiowej w drodze ku samodzielności.